

1. SOPIMUSOSAPUOLET kh

Tämän sopimuksen osapuolia ovat Turun kaupunginhallitus ja Turun kulttuurilautakunta, Turun liikuntalautakunta ja Turun nuorisolautakunta.

2. SOPIMUKSEN TARKOITUS kh

Tällä sopimuksella kaupunginhallitus ja kulttuurilautakunta, kaupunginhallitus ja liikuntalautakunta sekä kaupunginhallitus ja nuorisolautakunta sopivat johtosäännössä määriteltyä vapaa-aikatoimialaa koskevasta toiminnan lähtökohdista, kehittämistavoitteista ja resursseista.

3. LYHYT KUVAUS TOIMINNASTA kh

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa, hallintosäännössä sekä vapaa-aikatoimialan johtosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aikatoimiala ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävä kehitystä.

Kulttuurilautakunnan tehtäväalueena on kirjastolaissa (904/98), museolaissa(729/92), kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (728/92), teatteri- ja orkesterilaissa(739/82) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa(633/98) säädetyllä tavalla huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa.

Toimialan, kulttuurilautakunnan alainen

- **kirjastopalvelut** huolehtii tieto- ja kulttuurisisältöjen tarjoamisesta sekä niihin liittyvistä hakuvälineistä ja opastuspalveluista, ylläpitää kirjastoja sekä tarjoaa edellytyksiä asukkaiden oman tiedon ja kulttuurin tuottamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjastopalvelut johtaa Vaski –kirjastojen yhteistä palvelujärjestelmää ja toimii Varsinais- Suomen maakuntakirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- **museopalvelut** huolehtii kulttuuri- ja taideperinnön, luonnontieteellisen aineiston sekä niihin liittyvä tiedon keräämisestä, säilyttämisestä, välittämisestä ja tutkimuksesta. Museopalvelut toimii Varsinais-Suomen maakuntamuseona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- **Turun Kaupunginorkesteri (TFO)** tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen (sekä mahdollistaa ulkopuolisten järjestäjien erilaiset esitykset ja tapahtumat tilavuokrauksen keinoin).
- Yhtiöksi vuonna 2014 muuttuneen **Turun kaupunginteatteri Oy:n** tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen, jonka ensimmäinen kausi on 1.1.2014 – 31.12.2016. Sopimuksessa on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalautakunnan tehtäväalueena on liikuntalaissa (1054/98) säädetyllä tavalla edistää kaupungissa harjoitettavaa liikuntatoimintaa

Toimialan, liikuntalautakunnan alainen

- Liikuntapalvelut luo edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Nuorisolautakunnan tehtäväalueena on nuorisolaissa (72/2006) säädetyllä tavalla huolehtia nuorisopalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa nuorisotoimintaa. Lisäksi nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea sekä perusopetuslaissa (628/1998) ja perusopetuslain muuttamisesta annetussa laissa (1135/2003) tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Toimialan, nuorisolautakunnan alainen

- Nuorisopalvelut -palvelualue tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

4. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄT kh

Valtioneuvoston strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa (VN 5.10.2011) todetaan mm., että syrjäytymistä vähennetään sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä ennaltaehkäistään mm. hyvinvointia ja osallisuutta edistämällä (nuorten osallisuuden kehittäminen, ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen, liikunnallisten ja kulttuuristen elämäntapojen vahvistaminen) ja estämällä asuinalueiden eriytyminen (poikkihallinnollinen ohjelma), ja että työn ja yrittämisen kilpailukykyä edistetään mm. nuorisotyöttömyyttä alentamalla ja luovien alojen mahdollisuuksia vahvistamalla (esim. kehittämällä taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja). Nykyinen hallitus jatkaa työtä köyhyyden, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden vähentämiseksi.

Museopalveluiden toimialaan kuuluvilta osin muutoksia toimintaan tulee kulttuuriympäristöstrategian toimeenpanovaiheessa. Valtioneuvosto hyväksyi kulttuuriympäristöstrategiaa koskevan periaatepäätöksen yleisistunnessaan 20.3.2014. Ympäristöministeriö on asettanut strategian toimeenpanoa valmistelevan työryhmän toimikaudelle 15.5.2014 - 31.1.2015.

Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2014-2018 nostaa taide- ja taitoaineet keskeisiksi, sekä esittää ohjelmaehdotuksessa, että lasten ja nuorten kanssa tulisi suunnitella ja heille avata liikuntaan ja harrastamiseen innostavia tiloja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialueella ei ole vireillä kulttuurilautakunnan palvelualueisiin liittyviä lainsäädäntöhankkeita. Kirjastoasetus uudistettiin vuonna 2013 ja sen henkilökunnan kelpoisuutta koskevan osuuden uudistaminen on vireillä. Ministeriön työryhmä on laatinut esityksen uudeksi liikuntalaiksi, jonka tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta. Lain tarkoituksena on parantaa kunnan eri toimialojen yhteistyötä liikunnan edistämiseksi. Lakiesitys on lausuntokierroksella. Nuorisolain uudistamistarpeita ovat mm. nuoren määritelmä, lapsi – ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman arviointi, kuntien valtionosuudet ja nuorten työpajatoiminnan rooli. Tavoite on, että uusi nuorisolaki astuu voimaan vuonna 2016.

Valtioneuvoston selonteossa **kulttuurin** tulevaisuudesta ”Kulttuuri vuonna 2035” nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Keskeisiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö – ja kirjastopolitiikka. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittikan vuoteen 2020 ulottuvassa kulttuuripoliittikan strategian vaikuttavuustavoitteet ovat:

- kulttuurisen perustan vahvistaminen
- luovan työn tekijöiden ja kulttuuripalvelujen tuottajien toimintaedellytysten parantaminen
- kansalaisten kulttuuriin osallistumisen ja hyvinvoinnin edistäminen
- kulttuurin taloudellisten vaikutusten vahvistaminen.

Palvelujen saatavuuden ja laadun takaamiseksi ministeriö kannustaa *taide-, kulttuuri- ja kirjastolaitoksia* uudistamaan palvelujen järjestämistapoja esim. lisäämällä seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Opetusministeriö on vuonna 2009 (2009:32) määritellyt *yleisten kirjastojen* painoalueeksi mm., että ”panostamalla niiden osaamistasojen nostamiseen ja palvelun laatuun varmistetaan kansalaisten sivistykselliset perusoikeudet verkottuneessa yhteiskunnassa.”

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä **Liikunnan edistämisen linjoista** asetettiin tavoitteeksi suomalaisen liikuntakulttuurin edistäminen niin, että mm.

- Lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan.
- Nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa itsenäistymisen ja opiskeluvaiheen aikana.
- Työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja lisäävät omavastuuta liikunnastaan.
- Ikääntyvät pitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla.
- Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.
- Erityistoimia vaativien väestöryhmien liikunta lisääntyy.

Valtioneuvoston **nuorisolain** mukaisessa **Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelmassa** määritellään tavoitteet ja suuntaviivat kuntien nuorisopoliittikalle. Vuosien 2012 – 2015 ohjelman (VN 8.12.2011) painopisteitä ovat osallisuus, yhdenvertaisuus ja arjen hallinta.

Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämisohjelman strategisia tavoitteita ovat mm. seuraavat:

- Lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi.
- Lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan toimintaan.
- Nuoret työllistyvät ja nuorten työllisyysaste paranee.
- Yhdenvertaisuus toteutuu.
- Tytöillä ja pojilla on tasa-arvoiset oikeudet ja mahdollisuudet.
- Ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Kuntaliiton sivistyspoliittista ohjelmaa ”Sivistyksen suunta” –asiakirjaa, jossa linjataan kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopoliittikkaa vuoteen 2020, päivitetään parhaillaan. Lähtökohdana vuonna 2011 hyväksytyssä edellisessä versiossa oli, että elinvoimaiset kunnat varmistavat jatkossakin nämä palvelut kuntalaisille.

Joulukuussa 2012 allekirjoitettuun valtuustoryhmien Turkusopimukseen vuosille 2013 – 2016 on kirjattu mm. että ”Ennaltaehkäisy on avainsana palveluiden järjestämisessä ja siihen panostetaan. Hyvinvointia edistävät yhtä lailla liikuntaan kannustava turvallinen ympäristö kuin luovuuteen ja toimeliaisuuteen innostavat kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (siinä missä oikea-aikaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutkin).”

Kaupungin strategiassa Turku 2029 - pohjoisen Itämeren kiinnostavin kaupunki (kv 23.6.2014 § 110) todetaan esim. ”Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.” Strategian visio on Suomen Turku on kiinnostava ja rohkeasti uudistuva eruroopplalainen yliopisto – ja kulttuurikaupunki, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Kaupungin strategiakokonaisuuteen sisältyy kaupunkistrategian lisäksi Strategiset ohjelmat, Kilpailukyky ja kestävä kehitys sekä Hyvinvointi ja aktiivisuus. Strategian päämäärät ja tavoitteet puretaan toimialan strategisessa ja operatiivisessa sopimuksissa niin, että niistä voidaan johtaa käytännön toimintaa tavoitteellisesti ja kustannustehokkaasti.

Kahden strategisen ohjelman ”Hyvinvointi ja aktiivisuus” sekä ”Kilpailukyky ja kestävä kehitys” toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista.

5. TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET kv

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa kaupungin päästrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Päästrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus –ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu –ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen –osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen ”Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa” ja tahtotilakseen ”Hyvän elämän Turku.”

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluuloton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saataville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa – kaikkia!
- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua, tasapainoista elämää sekä omaehtois- ta toimintaa.
- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruuden arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaisyhteisötoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

6. TAVOITTEET

Toimielimen strategiset tavoitteet (ml. toimielimet ylittävät strategiset horisontaaliset tavoitteet) kv

Turku luo hyvinvointia ja aktivoi	Lähtötaso /vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Vähennetään ylipainoisuutta ja liikalihavuutta, erityisesti huomioiden lapset ja nuoret Ylipainoisten osuus 8 ja 9. luokan oppilaista (THL, KTK)	13,5 %/ 2009	14,8 %						
Pitkäaikaistyöttömiä aktivoidaan Pitkäaikaistyöttömien määrä	3467/ 7/2013		3920 (7/2014)					
Nuorisotyöttömyyttä vähennetään Alle 25 –vuotiaat työttömät	2226/ 7/2013		2509 (7/2014)					
Tavoitetasot ja kunkin toimialan toimenpiteet tarkennetaan hyvinvoinnin ohjausryhmässä vuoden 2015 aikana.								

Kulttuuri

Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Kulttuuri tekee hyvää.	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
<i>Kirjastoa viimeisen 12 kk:n aikana käyttäneet 18 -70 v. (FCG)</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7</i> <i>Toimenpiteet</i> Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito, lähtökohtana tiedon saatavuus.	73 % /2012				73 %	73 %	73 %	73 %
<i>Konsertissa viimeisen 12 kk:n aikana käyneet 18 – 70 v. (FCG)</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7</i> <i>Toimenpiteet</i> Vahvistetaan Turku taide-musiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.	51 %/ 2012				51 %	51 %	51 %	51 %
<i>Taidenäyttelyssä viimeisen 12 kk:n aikana käyneet 18 -70 v (FCG).</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7.</i> <i>Toimenpiteet</i> Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.	45 %/ 2012				45 %	45 %	45 %	45 %
<i>Museossa viimeisen 12 kk:n aikana käyneet 18 -70 v. (FCG)</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7.</i> <i>Toimenpiteet</i> Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan	49 %/ 2012				49 %	49 %	49 %	49 %

Asukkaiden tyytyväisyys kirjastopalveluihin, asteikko 1 – 5 (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7. Toimenpiteet Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä	4,22	4,3	4,3	4,3	4,3
Asukkaiden tyytyväisyys museoihin, asteikko 1 – 5 (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7. Toimenpiteet Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään	4,14	4,1	4,1	4,1	4,1
Asukkaiden tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki ja taide), asteikko 1- 5 (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7. Toimenpiteet Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä	4,15	4,1	4,1	4,1	4,1

Liikunta

Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Liikkuminen elämäntavaksi.	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Uimahallia viimeisen 12 kk:n aikana käyttäneet 18 – 70 v. (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7 Toimenpiteet Edistetään liikuntamahdollisuuksia ja esteettömyyttä	38 %/ 2012				36 %	36 %	37 %	37 %
Kuntosalilla viimeisen 12 kk:n aikana käyneet 18 – 70 v. (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7 Toimenpiteet Kehitetään liikuntaolosuhteita	38 %/ 2012				38 %	38 %	39 %	39 %
Kuntalaisten (18 -70 v.) tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät,uimahallit, liikuntasalit, uimarannat, maauimalat, kuntoradat ja ulkoilureitit), keskiarvo asteikko 1 – 5 (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7 Toimenpiteet Kehitetään liikuntaolosuhteita	3,93/ 2012				3,8	3,7	3,7	3,7
Kuntalaisten (18 -70 v.) tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, asteikko 1 – 5 (FCG) Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7 Toimenpiteet	3,70/ 2012				3,2	3,2	3,3	3,4

Nuoriso

Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään.	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
--	------------------	----------	----------	----------	---------	---------	--------	--------

<p><i>Sosiaalisen vahvistamisen, Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret/vuosi</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7.</i></p> <p><i>Toimenpiteet</i> Varmistetaan, että nuori saa tarvitessaan aikuisen tukea</p>	<p>uusi mittari, pohjatieto saadaan 2014</p>						
<p>Työpajojen (Fendari) onnistumisprosentti % <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.1. ja 2.3.7.</i></p> <p>Toimenpide: Varmistetaan, että nuori saa tarvitessaan aikuisen tukea</p>	-	81 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %

Toimielimen määrärahat ja käyttötalousinvestoinnit 1 000 €

Kulttuuri

	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Toimintatulot	6 268	3 249	3 446	3 377	3 343	3 376
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	40 393	36 653	36 620	35 887	35 528	35 884
Toimintakate	-34 125	-33 404	-33 174	-32 510	-32 185	-32 508
Muutos-%		-2,2%	-0,7%	-2,0%	-1,0%	1,0%
Investointimenot	752	450	435	475	855	475
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	100	0
Luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-752	-450	-435	-475	-755	-475
Muutos-%		-40,2%	-3,3%	14,9%	59%	-37%

Määrärahat palvelualueittain Kh

Palvelualue 1 000 €	TUOTOT	KULUT	KATE
Palvelualueet yhteensä	3 446	36 620	-33 174
Kirjastopalvelut	721	11 712	-10 991
Museopalvelut	1 788	8 998	-7 210
Turun kaupunginorkesteri	937	6 058	-5 121
Kaupunkikulttuuri	0	721	-721
Kulttuuria/avustukset	0	4 990	-4 990
Vapaa-aikatoimialan hallinto	0	4 141	-4 141

Liikunta

	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Toimintatulot	3 439	4 364	4 073	3 991	3 951	3 991

Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	21 694	22 411	21 940	21 501	21 286	21 499
Toimintakate	-18 255	-18 047	-17 867	-17 510	-17 335	-17 508
Muutos-%		-1,1%	-1,0%	-2,0%	-1,0%	1,0%
Investointimenot	131	150	300	370	600	300
Rahoitusosuudet	0	0	0	50	0	0
Luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-131	-150	-300	-320	-600	-300
Muutos-%		14,5%	100%	6,7%	87,5%	50%

Määrärahat palvelualueittain kh

Palvelualue, 1 000 €	TUOTOT	KULUT	KATE
Liikuntapalvelut	4 073	21 940	-17 867
Nuoriso			

	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Toimintatulot	1 679	1 500	1 808	1 771	1 753	1 771
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	11 609	11 634	11 840	11 603	11 487	11 602
Toimintakate	-9 929	-10 134	-10 032	-9 832	-9 734	-9 831
Muutos-%		2,1%	.1,0%	-2,0%	1,0%	1,0%
Investointimenot	68	84	85	200	100	100
Rahoitusosuudet	0	0	34	0	0	0
Luovutustuotot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-68	-84	-51	-200	-100	-100
Muutos-%		23,5%	-39,2%	292,2%	50,0%	0,0%

Palvelualue 1 000 €	TUOTOT	KULUT	KATE
Nuorisopalvelut	1 808	11 840	-10 032

Henkilötyövuosien kehitys

Htv	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Kulttuurilautakunta	572,9	561	423				
Liikuntalautakunta	103,4	97	95				
Nuorisolautakunta	154,4	158	150				

Toimielimen investoinnit kv

Kulttuuri

Sidotut määrärahat	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Tilainvestoinnit							
Koneet ja kalusto							
Muut investoinnit							

Liikunta

Sidotut määrärahat	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Tilainvestoinnit							
Koneet ja kalusto							
Muut investoinnit							

Nuoriso

Sidotut määrärahat	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Tilainvestoinnit							
Koneet ja kalusto							
Muut investoinnit							

Täydentävät strategiset tavoitteet kh

Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

Vuoden 2015 tavoitteet painopistealueittain ovat:

Painopistealue	Alatavoite
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Tehtäväkuvat (sis. perustehtävän määrittelyn) ja vastualueet ovat selkeät – joka tehtävälle tulee löytyä tehtäväkuvaus
Aktiivinen osaamisen ennakkointi	Resurssien sijoittuminen on tarpeita vastaavaa ja joustavaa. Tätä tuetaan yhteisen, kaikki toimialat kattavalla palkkausjärjestelmällä
Turku on vetovoimainen työnantaja	Vastuullinen työyhteisökäyttäytyminen ja motivoiva esi- miestyö

Toimielimen alaisia palvelualueita koskevat keskeisimmät tavoitteet (soveltuvin osin) kh

Kulttuuri

Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Kirjaston käynnit <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		1,9 milj.	1,9 milj		1,9 milj	1,9 milj	1,9 milj	1,9 milj
Museoiden kävijämäärä <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		258 208	245000		250 000	250 000	250 000	250 000
Orkesterin kuulijat <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		65 182	63 000		68 000	68 000	70 000	70 000
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän kirjastopalveluja tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	10 %/ 2012				10 %	10 %	10 %	10 %
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän teatteripalveluja tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	3 %/ 2012				3 %	3 %	3 %	3 %
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän konsertteja tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	16 %/ 2012				16 %	16 %	16 %	16 %
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän taidenäyttelyitä tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	5 %/ 2012				5 %	5 %	5 %	5 %
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän museopalveluja tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	4 %/ 2012				4 %	4 %	4 %	4 %

Liikunta

Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
Uimalaitosten käyntikerrat <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		687 051			600 000	720 000	720 000	720 000
Parkin kentän kävijämäärä <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		45 225			41 000	41 000	41 000	41 000
Kupittaan urheiluhallin käyntikerrat <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		228 736			210 000	210 000	210 000	210 000
<i>Aktivointiosaston ohjatun toiminnan käyntikerrat</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		87 202			90 000	90 000	90 000	90 000
Asukkaiden, joiden mielestä liian vähän liikuntapalveluja tarjolla, osuus (FCG) <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3</i>	15,5 %/ 2012				16 %	16 %	16 %	16 %
Avustuksia anoneiden urheiluseurojen harrastajamäärä <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		59 250			59 250	59 250	59 250	59 250

Nuoriso

Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa	Lähtötaso /Vuosi	TOT 2013	TAM 2014	TAE 2015	TA 2015	TS 2016	TS2017	TS2018
<i>Alueellisten ja niihin rinnastettavien *) nuorisotilojen käynnit</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>		232 468	246468		220 000	200 000	200 000	200 000
<i>Digitaalisten medioiden hyödyntäminen vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa, kehittämishanke</i> <i>Strategisen linjauksen tunnus: 2.3.3.</i>								
*) Hirvensalo, Ilpoinen, Jyrkkälä, Kuuvuori, Lauste, Maaria, Moisio, Paattinen, Pansio, Runosmäki, Teräsrautela, Varissuo, Vimma/oma toiminta, ruotsinkielinen toiminta, Auran Panimo, moottorihalli, Skeittihalli / 2014, päivitetään vuosittain.								

Toiminnan kehittämishankkeet kh

	Ohjelman teema, uudistamisohjelman 2,kohta, muu viite	2015	2016	2017	2018
Toimialan toimenpide					
Kaupungin omien vuokrattavien tilojen tehostettu vuokraus ja markkinointi	28	40 000	40 000	40 000	40 000
Kirjaston omatoimikäytön laajentaminen	29	30 000	30 000	30 000	30 000
Kumppanuus ja uudet yhteistyötävät kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa palvelutuotannossa	30	20 000	20 000	20 000	20 000
Toimintaprosessien evaluointi ja yksinkertaistaminen	31	70 000	70 000	70 000	70 000
Vapaa-aikatoimialan yhteiset kohderyhmäkohtaiset esitteet, printtituotteiden vähentäminen, järkiperaistaminen ja yhdistäminen. Kieliversioiden laajuuden päättäminen.	32	20 000	20 000	20 000	20 000

Maksuryhmien tarkistaminen toimialan palveluissa mm. lasten ja nuorten maksuryhmäkäräjojen alentaminen	33	30 000	30 000	30 000	30 000
Palveluverkon muuttaminen/supistaminen (uimahalli-, kirjasto- ja nuorisotilaverkon tarkastelu)	34	160 000	160 000	160 000	160 000
Toimialakohtainen laite-, tila-, kuljetuskalusto- ja kunnossapitoasioiden tarkastelu	35	10 000	10 000	10 000	10 000
Tulopohjan laajentaminen ja maksujen korottaminenmm. 65+ maksujen korotus, pääsylippuhinnat, palvelumaksut (*	36	160 000	160 000	160 000	160 000
Seniorikortin hintaa nostetaan vuodelle 2015 tasolle 30 €/6kk ja 2016 se nostetaan Kimmo- ja rannekkeen kanssa samalle tasolle (*	Kv:n muutos	40 000	40 000	40 000	40 000
Ulkoisen rahoituksen lisääminen	37	70 000	70 000	70 000	70 000
Turun Pualest -lehden paperiversiosta luopuminen ja samalla tarkistetaan kaikkien painettavien julkaisujen tarpeellisuus. Yhdistetään Turku-postiin kaupunkilaisille lähetettävät toimialojen asiakaslehdet.	Kv:n muutos				
Aamu- ja iltapäivätoiminnan siirto Sivistystoimialaan					
Nuorisopalvelujen organisaation uudistaminen. Toimintamallin toteuttamisen jatkaminen toimialalla.	Toimintamalliuudistus	25 000	50 000	50 000	50 000
Konsernihallinnon omistamat, koko kaupunkia koskettavat merkittävimmät strategiset kehittämishankkeet					
Muiden toimialojen strategiset hankkeet, joihin toimialan pitää varata resursseja					
Kulttuurilautakunta:					
Nuorisolautakunta:					
Liikuntalautakunta:					

6. TOIMIELINKOHTAISET TIEDOKSI ANNETTAVAT TUNNUSLUVUT kh

Kulttuuri

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus ja taloudellisuus							
Kirjaston nettomenot/asukas	55,88	58,32	58,38	58,70	58,00	58,00	58,00
Museoiden nettomenot/asukas		38,23	39,38	39,98	39,00	39,00	39,00
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot / asukas		26,09	28,31	27,35	27,00	27,00	27,00
Resurssien käyttö							
Tilojen käyttö (m2)				51 625	51 625	51 469	51 469
Muut							
Avustusten määrä / asukas	6,11	6,71	6,99	7,05	7,00	7,00	7,00

Liikunta

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus ja taloudellisuus							
Liikunnan nettomenot / asukas	59,10	68,17	69,72	72,13	72,00	72,00	72,00

Resurssien käyttö							
Tilojen käyttö (m2)			73 978	75 432	74 120	71 740	73 415
Muut							
Avustusten määrä / asukas	8,73	8,03	8,08	7,94	8,00	8,00	8,00

Nuoriso

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus ja taloudellisuus							
Nuorison nettomenot / alle 29 vuotiaat (laissa määritelty kohde-ryhmä, voi muuttua 2016) Huom! iltapäivätoiminta ei sisälly.		122,45	125,46	123,07	125,00	124,00	121,00
Resurssien käyttö							
Tilojen käyttö (m2)				17015	16941	16680	16315
Muut							
Avustusten määrä / asukas		1,65	1,66	2,22	2,35	2,30	2,30

7. RISKIENHALLINTA kh

Vapaa-aikatoimiala (kulttuuri, liikunta, nuoriso)

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus toimialan tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä. Lautakuntien tulee seurata ja arvioida palvelualueiden toimintaa ja taloutta sekä varmistaa niihin liittyvien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja hallinnan toteutuminen. Johtavien viranhaltijoiden pitää ohjata ja seurata alaistensa toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Viranhaltijoiden tulee toimeenpanna riittävät riskienhallintaa koskevat menettelytavat ja valvoa niiden toimivuutta. Vapaa-aikatoimialan toiminnot eivät kuulu elintärkeisiin tai kriittisiin toimintoihin kuten esim. kunnallistekniikka ja terveyspalvelut. Toimialan palvelujen estymisellä on kuitenkin kielteisiä seurauksia asiakkaille ja kuntalaisten hyvinvoinnille. Häiriötilanteissa vapaa-aikatoimintojen jatkuvuuden turvaaminen tukee kaupungin ja muiden julkisten palveluiden jatkumisen hallintaa. Vapaa-aikatoimiala arvioi omalta osaltaan kaupungille yhteiseksi sovitut toiminnalliset (henkilöstö-, tila-, tietojärjestelmä- jne.), vahinko- (omaisuus, vahingonkorvaus jne.) ja taloudelliset riskit.

Riski	Seuraukset	Toden- näköisyys	Vaikutus	Merkitä- vyys	Nykyinen varautuminen	Toimenpiteet	Vastuuhlö/ aikataulutus
Huonot säät	Talous/Tulojen väheneminen. Asiakaskato (esim. kesällä maa-uimalat, ulkoilmatapahumat ja talvella leiri-alueet)	4	2	8	Vaikeasti ennakoitavissa.	Tilojen ja alueiden kunnossapito. Tapauskohteisesti esim. katokset jne.	Toiminnasta vastaavat, jatkuva
Tietojärjestelmät/ Vuorovarushojelmien ja lipunmyynnin häiriöt tai toimimattomuus	Asiakkaat eivät voi tehdä varauksia eivätkä saa lippuja. Toimipisteet eivät saa päivitettyjä tietoja.	3	2	6	Yhteydenpito IT:n ja toimittajien kanssa.	Ohjelmien päivitys. Työntekijöiden koulutus.	Asiakaspalvelujen esimiehet, jatkuva

Henkilöstö/ Osaamisen ylläpito	Palvelutason heikkeneminen	3	2	6	Rekrytointi ja seuranta	Perehdyttäminen. Kehityskeskustelut.	Esimiehet, jatkuva

8. MUUT KAUPUNKITASON OHJAUSASIAKIRJAT JA RESURSSIEN PITKÄN AIKAVÄLIN OHJAUS kh

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Kulttuurilautakunta:	
Liikuntalautakunta:	
Nuorisolautakunta:	